

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, 13 lipca 2011 r.

**Pan
Witold Wiśniowski
Dyrektor
Instytutu Lotnictwa
w Warszawie**

LWA4101-02-08/2011
P/11/159

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Instytucie Lotnictwa w Warszawie (zwanym dalej „Instytutem”), kontrolę gospodarowania majątkiem w latach 2009-2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym 30 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, gospodarowanie przez Instytut majątkiem w kontrolowanym okresie.

1. W latach 2009-2010 Instytut, poza podstawową działalnością badawczo-rozwojową, prowadził także działalność gospodarczą, w tym m.in. związaną z dzierżawą i wynajmem majątku. NIK zwraca uwagę na fakt, że dzierżawa i wynajem majątku nie zostały ujęte w *statucie* Instytutu, obowiązującym w kontrolowanym okresie.

Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej Instytut osiągnął przychody w wysokości 3 997,9 tys. zł w 2009 r., co stanowiło 4,3% przychodów ogółem (92 469,5 tys. zł) i 6 181,5 tys. zł w 2010 r., co stanowiło 5,2% przychodów ogółem (119 318,2 tys. zł).

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Przychody z tytułu wynajmu i dzierżawy wynosiły 3 037,6 tys. zł w 2009 r. i 2 859,6 tys. zł w 2010 r.

Prowadzona przez Instytut działalność gospodarcza została wyodrębniona pod względem finansowym i rachunkowym z działalności podstawowej Instytutu.

W badanym okresie Instytut nie odprowadzał podatku dochodowego od przychodów uzyskanych z tytułu działalności gospodarczej (w tym od przychodów z najmu i dzierżawy), powołując się na art. 17 ust. 1 pkt 4 *ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych*². Od majątku służącego działalności gospodarczej Instytut uiszczył podatek od nieruchomości: 160,3 tys. zł w 2009 r. i 143,8 tys. zł w 2010 r. na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 5 *ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych*³.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sytuację ekonomiczno-finansową Instytutu, który w latach 2009-2010 uzyskał dodatni wynik finansowy (zysk netto) w wysokości odpowiednio: 5°251,4 tys. zł i 7°679,1 tys. zł.

Głównym źródłem finansowania działalności Instytutu były przychody z odpłatnej realizacji prac badawczo-usługowych na rzecz zleceniodawców wynoszące 81°978,1 tys. zł w 2009 r. (88,7% przychodów ogółem) i 99°231,0 tys. zł w 2010 r. (83,2%), w tym przychody uzyskane z realizacji kontraktów zawartych z kontrahentami z USA wynoszące odpowiednio: 71°319,90 tys. zł i 87°038,00 tys. zł. W latach 2009-2010 środki budżetowe w przychodach ogółem Instytutu stanowiły odpowiednio 11,4% (10 491,5 tys. zł) i 16,8% (20 087,2 tys. zł).

Instytut posiadał płynność finansową pozwalającą na terminowe regulowanie zobowiązań, pomimo ich wzrostu w badanym okresie o 218,8% z tytułu zobowiązań długoterminowych (z kwoty 6°499,8 tys. zł na koniec 2009 r. do kwoty 20°721,1 tys. zł na koniec 2010 r.) oraz o 44,0% z tytułu zobowiązań krótkoterminowych (z kwoty 10°637,0 tys. zł na koniec 2009 r. do kwoty 15°312,5 tys. zł na koniec 2010 r.).

W kontrolowanym okresie Instytut nie posiadał należności długoterminowych, a należności krótkoterminowe wyniosły 18°573,2 tys. zł na koniec 2009 r. oraz 25°394,7 tys. zł na koniec 2010 r. (wzrost o 36,7%). Stwierdzono, że Instytut po upływie terminu płatności wystawiał wezwania do zapłaty. W wyniku podejmowanych w kontrolowanym okresie przez Instytut działań windykacyjnych dłużnicy wpłacili kwotę 372,5 tys. zł, dokonano kompensaty na kwotę 200,6 tys. zł oraz Instytut zawarł ugody z dłużnikami na kwotę 354,9 tys. zł.

² Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 ze zm.

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 ze zm.

NIK zwraca uwagę, że Instytut nie korzystał z prawa (wynikającego z zawartych umów najmu) do naliczania odsetek z tytułu nieterminowego regulowania należności.

3. Nieruchomości Instytutu miały uregulowany stan prawny. Na koniec 2009 r. Instytut posiadał w użytkowaniu wieczystym grunty Skarbu Państwa o powierzchni 12,6642 ha, a na koniec 2010 r. powierzchnia gruntów w użytkowaniu wieczystym wynosiła 12,6956 ha. Instytut był również właścicielem budynków, lokali i obiektów inżynierskich o powierzchni użytkowej wynoszącej odpowiednio: 44°435,49 m² i 48°695,52 m².

Stwierdzono, że wszystkie budynki miały założone książki obiektu budowlanego zgodnie z art. 64 ust. 1 *ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane*⁴ oraz były poddawane okresowym kontrolom zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 tej ustawy.

W kontrolowanym okresie w Instytucie obowiązywało 10 umów najmu zawartych w latach 1998-2009 oraz 2 umowy dzierżawy zawarte w 1998 i 2002 roku. Zawarte umowy zabezpieczały interesy Instytutu (umowy zawierały zapisy o prawie Instytutu do naliczania odsetek ustawowych w przypadku zwłoki w zapłacie czynszu przez najemców i dzierżawców). Najemcy i dzierżawcy zostali wybrani przez Instytut bez przeprowadzenia publicznego przetargu, co było niezgodne z art. 13a ust. 2 *ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych*⁵ (dalej „ustawa o jbr”). NIK negatywnie ocenia wynajem przez Instytut firmie G.E.C. POLSKA Sp. z o.o. pomieszczeń o wartości przekraczającej równowartość w złotych kwoty 50°000 euro bez uzyskania wcześniejszej zgody ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, co było niezgodne z wymogami art. 5a ust. 1 *ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa*⁶.

W latach 2009-2010 ze sprzedaży składników majątku trwałego Instytut osiągnął przychody w wysokości odpowiednio 98,9 tys. zł i 52,8 tys. zł. Sprzedażą objęto maszyny i urządzenia o wartości poniżej 3,5 tys. zł niewykorzystywane przez Instytut. Stwierdzono, że sprzedaż budynku kontenerowego „TZL”, którego wartość Komisja przetargowa oszacowała na 50,0 tys. zł, nastąpiło z naruszeniem następujących przepisów *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r. w sprawie zasad organizowania przetargu na sprzedaż środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od*

⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993 ze zm. - uchylona z dniem 1 października 2010 r.

⁶ Dz. U. Nr 106, poz. 493 ze zm.

*przetargu*⁷: obwieszczenie o sprzedaży nie zawierało elementów wymaganych postanowieniami §9 ust. 1 pkt 7 i 8; obwieszczenie o przetargu nie zostało zamieszczone w prasie krajowej lub lokalnej, co było niezgodne z § 10 ust. 1; budynek „TZL” został sprzedany za 20 tys. zł⁸, tj. poniżej ceny oszacowania, co było niezgodne z § 6.

4. W latach objętych kontrolą Instytut zwiększył o 46,3% wartość brutto posiadanej aparatury badawczej z kwoty 26°999,4 tys. zł w 2009 r. do kwoty 39°497,6 tys. zł w 2010 r., a jej udział w majątku Instytutu wzrósł z 16,7% w 2009 r. do 20,8% w 2010 r. Przeprowadzona na próbie 3 specjalistycznych urządzeń analiza prawidłowości naliczania amortyzacji wykazała, że odpisów amortyzacyjnych dokonywano zgodnie z zasadami określonymi w art. 32 ust. 3 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁹.

Ustalono, że w kontrolowanym okresie Instytut odnawiał zasoby aparatury naukowo - badawczej dokonując w 2009 r. zakupów 36 sztuk aparatury o wartości inwentarzowej 4°897,1 tys. zł oraz w 2010 r. zakupów 44 sztuk aparatury o wartości inwentarzowej 3°812,7 tys. zł. Na podstawie analizy 10 postępowań dotyczącej zakupu aparatury (5 w 2009 r. i 5 w 2010 r.) nie stwierdzono naruszenia przepisów *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych*¹⁰

5. Dyrektor Instytutu stosownie do postanowień art. 21 ust. 1 pkt 1 *ustawy o jbr* oraz art. 24 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych*¹¹, corocznie ustalał plany rzeczowo-finansowe, które zgodnie z wymogami art. 24 ust. 2 pkt 5 *ustawy o jbr* oraz art. 29 ust. 2 pkt 5 *ustawy o instytutach badawczych* zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową Instytutu.

Instytut zgodnie z wymogami art. 13 ust. 6 *ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych* oraz art. 18 ust. 13 *ustawy o instytutach badawczych* sporządził sprawozdania finansowe za 2009 i 2010 rok, które po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Naukową Instytutu zostały przekazane do zatwierdzenia Ministrowi Gospodarki.

Uwaga NIK dotyczy niedotrzymania przez Instytut terminu przekazania do GUS rocznych sprawozdań PNT-01 o działalności badawczej i rozwojowej. Zgodnie z załącznikiem do *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie programu badań*

⁷ Dz. U. Nr 97, poz. 443 ze zm.

⁸ Sprzedaży za tę cenę dokonano z uwagi na brak chętnych na kupno budynku po cenie wywoławczej (50,0 tys. zł).

⁹ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

¹¹ Dz. U. Nr 96, poz. 618 ze zm.

statystycznych statystyki publicznej na rok 2009¹² oraz z załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2009 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2010¹³ Instytut był zobowiązany przekazać do GUS roczne sprawozdanie PNT-01 do 11 lutego 2010 r. z danymi za rok 2009 oraz do 18 lutego 2011 r. z danymi za rok 2010. Ustalono, że sprawozdanie PNT-01 za 2009 r. Główna Księgowa Instytutu przekazała do GUS 19 lutego 2010 r. (tj. 8 dni po terminie), natomiast sprawozdanie PNT-01 za 2010 r. przekazała do GUS 2 marca 2011 r. (tj. 12 dni po terminie).

6. Dyrektor Instytutu wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 54 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. *Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki*¹⁴ dostosowując do 30 marca 2011 r. Regulamin organizacyjny i Statut Instytutu do przepisów ustawy o instytutach badawczych. Nowy Regulamin organizacyjny Instytutu został wprowadzony zarządzeniem nr 15 Dyrektora z 17 lutego 2011 r., natomiast nowy Statut Instytutu został zatwierdzony przez Ministra Gospodarki 14 marca 2011 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Udostępnianie składników aktywów trwałych, których wartość przekracza równowartość w złotych kwotę 50⁰000 euro, do korzystania innym podmiotom po uzyskaniu wcześniejszej zgody ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.
2. Sprzedaż środków trwałych na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r.
3. Terminowe przekazywanie do GUS rocznych sprawozdań PNT-01.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

¹² Dz. U. Nr 221, poz. 1436 ze zm.

¹³ Dz. U. z 2010 r. Nr 3, poz. 14 ze zm.

¹⁴ Dz. U. Nr 96, poz. 620 ze zm.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.